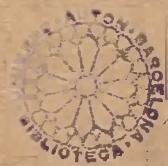

ARTS BELLS OFC

Año 12 ptes.

Diciembre 1928

Núm. 130 ptes.

ESTEVE RIERA
Confiter i Pastisser

Pa de luxe
RAMBLA DE CANALETES 9 i 11.
CARRER DE MALLORCA 307 i 309:
PORTAL DEL ANGEL, 18

BARCELONA

FUSTERIA

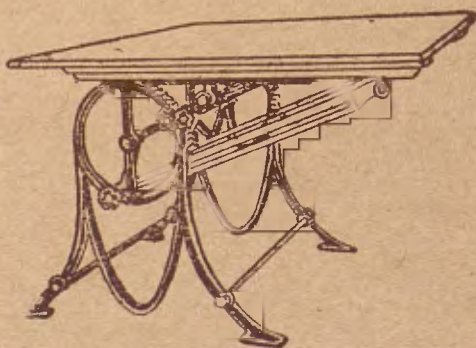
Mobles
per a Despatx

DECORACIÓ

Projectes
d'Establiments

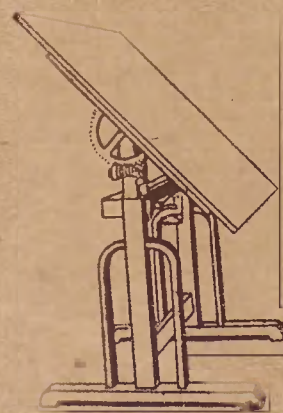
Valldonzella, 6 - BARCELONA - Telèfon 14935

Instal·lacions

Taules pràctiques de dibuix
per a Arquitectes, Enginyers
Delineants, etc., etc.

Patent 101007

S. VERDAGUER

BARCELONA

DESPATX: RDA. UNIVERSITAT, 9 TALLERS: SENTENÇA, 33 AL 41
TELÈFON 10421

BANYERES-LAVABOS
BIDETS
WATERS-CLOSETS, etc.

Instal·lacions completes de cambres de bany

Pere Brugués

Vidres Esmaltats

Bisbe, 2 bis, 3.er 2.ª - Barcelona

SALVADOR MARTORELL

ESTUDI D'ESCULTURA

MARBRE - FUSTA - VORI
MAQUETES

VALLIRANA, 77 (S.G.) - BARCELONA

V. García Simón

*Marcas, Motlures, Pintures,
Gravats. ☉ Objectes per a regal.*

*Rambla Catalunya, 29 - Barcelona
Telèfon 15677*

Gran taller de marbres

*Especialitat en treballs artístics
Fàbrica de serrar marbres a
Hospitalet de Llobregat*

Franzi Germans i Cia

Casa fundada l'any 1868

*Sucursal a Madrid: Alcántara, 17
Barcelona
Despatx i Tallers: Ali-Bey, 37 - Telèfon 53215*

FAIANÇ CATALA

*Rebudes grans novetats en objectes d'art
per a presents, servei de taula i cristalleries.
Bomboneres amb dolços per
a bodes i bateigs.
Presentació exquisida*

CORTS, 615 - BARCELONA

JOSEP M^a GOL
VIDRES D'ART

BARCELONA:
CORTS, 660

PARIS:
RUE ROYALE, 18

LAQUES
MODERNES

SOBRE FUSTA
I METALL

ENRIQUETA PASQUAL BENIGANI
BRUSI, 13 - BARCELONA (S. G.)

SERVEI FOTOGRAFIC

S A L A

**ESPECIALITZAT
EN TREBALLS INDUSTRIALS I
PROPAGANDA
ULTRAMODERNA**

CORSEGA, 413 ~ BARCELONA

LA PINACOTECA

**DE
GASPAR ESMATJES**

**MARCS ~ GRAVATS
SALA D'EXPOSICIONS**

**PASSEIG DE GRÀCIA, 34
BARCELONA**

J A U M E B U S Q U E T S

**Relligaments de tota mena : Treballs econòmics : Treballs de bibliòfil
SALMERON, 245, INT. BARCELONA (GRACIA)**

PARQUETS I DECORACIO - BASTUS QUERALTO I C^{IA}

SANTA ELENA, 4 i 6

BARCELONA

TELEFON 16143

URALITA

PLAÇA ANTONI LÓPEZ, 15 : BARCELONA : TELÉFON 16556

**EL MILLOR MATERIAL
PER A
REVESTIR I DECORAR**

GUIA DE LES ARTS I BELLS OFICIS

Acadèmia de dibuix

AROLA, ENRIC; Passatge de la Mercè, 3.

Antiguitats

ESCLASANS VDA. TRIUS, MARIA; Pietat, 10

Ceràmica

VICENS, CASIMIR; Tallers, 72. Tel. 15644

Comptables

AYMAT, FRANCESC; Ronda Universitat, 27, 4.

Construcció i decoració

MOYA, J.; Còrsega, 339. Tel. 73852

Constructors d'obres

AGUSTÍ, JAUME; Aragó, 222, ent. Tel. 11966

SOLE PAMIES, JOAN; (Sans) Valladolid, 11. Tel. 32261

TORRES, ANTONI; Diputació, 290, ent. Tel. 18097

Cuir repujats

**FERRÉ DE RUIZ-NARVAEZ, ADELAIDA; E. Granados,
núm. 41, 3., 1.**

Decoradors

BUSQUETS, EUSEBI; Aragó, 334, 3., 1.

Decoradors d'interiors

COSP, VDA DE PERE; Rosselló, 231. Tel. 73574

Dibuix i pintura (Efectes de)

GUARDIOLA, Y. Suc. Frigola i Queralt; València, 190

HORTA, CASA MIQUEL; Avinyó, 7. Tel. 14993

TEXIDOR, VDA. D'E.; Ronda S. Pere, 16. Tel. 11623

Dibuixants

BUSQUETS, EUSEBI; Aragó, 334, 3., 1.

SABATÉ JAUMA, PAU; Aribau, 67

Dibuixants cartellistes

CERNÝ, KAREL; Mozart, 8. Estudi

GUIA DE LES ARTS I BELLS OFICIS

(Vegi's la pàgina anterior)

Dibuixants industrials

NAVAS MATEU, JOAQUIM; Bailèn, 31, 1.

Ebenistes

CAMPANÀ, JOAQUIM; Còrsega, 561
FRANCOLÍ, JOAN; Vallhonrat, 30
GIMÉNEZ, FRANCESC; Mallorca, 282
LINARES, A.; Riera Alta, 21. Tel. 15353
PUJOL, BENJAMÍ; C. de Cent, 27
RIBAS, VDA DE JOSEP; C. de Cent, 329. Tel. 14657
VAYREDA, RAIMOND; Diputació, 111

Electricistes

FRANCH, JOSEP; Corts, 682. Tel. 16621

Escultors

MARTORELL, SALVADOR; (S. G.) Vallirana, 77
MIMÓ, CLAUDI; Verge de Gràcia, 2

Escultors decoradors

HERNÁNDEZ VILA, PERE; Pl. St. Felip Neri, 4

Escultura religiosa

RIUS, CLAUDI; Rosselló, 195. Tel. 74201

Esmaltadors de vidres

BRUGUÉS, PERE; Bisbe, 2 bis, 3, 2.

Fotògrafs

AREÑAS, RAFAEL; Corts, 670. Tel. 11657

Fotògrafs industrials

SALA CAMPÀS, JOSEP; Còrsega, 413, ent. 2.

Fotogravadors

ESTEVE FELIU, FRANCESC; Via Laietana, 15 Tel. 17069

Fusteries

MONCANUT, FILL DE D.; Paris, 125. Tel. 70966
NIUBÓ I CIA., BALASAR; Pge. Forasté, 17. Tel. 72553

Fusteries mecàniques

BIOSCA, PERE; Sant Gervasi, 103
MAÑÀ, JOAN; C. de Cent, 63. Tel. 30633

Galeries d'art

SALA PARÉS (ESTABLIMENTS MARAGALL) Petritxol, 5
Tel. 14665

Galvanoplàstia

ROCA GERMANS, S. L.; Corts, 462. Tel. 34826

Gravats i estampats per a tapes de llibres

ROCA ALEMANY, JOSEP; València, 188 A. interior

Guixaires adornistes*

ÀVILA, JACINT; Passeig St Joan, 73. Tel. 75071
CASASÚS, JOSEP; C. de Cent, 474. Tel. 53712
COLL, PERE; Corts, 473. Tel. 34673

Impremta

CASTELLS, EDUARD; Diputació, 333. Tel. 52316

Joiers

SUNYER, RAMON, Granvia, 660. Tel. 11247

Lacadors

SARSANEDAS, RAMON; Amàlia, 31, pral. Tel. 16993

Làmpares

BIOSCA I BOTÉY; Rbla. Catalunya, 129. Tel. 73536

Llibreries d'art

MARTÍNEZ PÉREZ, C.; Dr. Dou, 11. Tel. 15135

Metallistes

BIOSCA I BOTÉY, Rbla. Catalunya, 129. Tel. 73536
BOLIBAR, SANTIAGO; Rbla. Catalunya, 43. Tel. 19543
CORBERÓ, PERE; Aribau, 103, taller. Tel. 71372

Mobles i decoració

CASAS, LLORENC; Galileu, 50-51-53. Tel. 30537
PARCERISAS I CIA.; E. Granados, 90. Tel. 72573
PRAT, JOSEP; Ferlandina, 67. Tel. 18286

Motllures, marcs i miralls

BENITEZ, CAMIL; C. de Cent, 323. Tel. 12064

Papers pintats

GIRONA, JOSEP; Corts, 661, Tél. 53536
GUASCH, FILL DE JOSEP; Rauric, 8. Tel. 10686

Parquets i decoració

BASTÚS, QUERALTÓ I CIA.; Sta. Elena, 6. Tel. 16843

Perfumeria (Fàbrica de)

MYRURGIA, S. A.; Casanova, 78. Tel. 31520

Pintors decoradors

CASALS PEYPOCH, JOSEP; Roger de Flor, 164, taller
PASCUAL, PERE; Mallorca, 255. Tel. 70702
VILARÓ I VALLS; Corts, 604. Tel. 10283

Pintors escenògrafs

ALARMA TASTÀS, SALVADOR; Vergara, 3, 3., 1.
ESCENOGRÀFIA BATLLE I AMIGO; Riereta, 32

Projectes de mobles i decoració

BARÓ, CARLES M.ª; (S. G.) Musitu, L

Propaganda (Articles per a)

BASA I PAGÈS; Calàbria, 66. Tel. 33368

Retalles, daurats i policromia

SABATÉ PASTOR, BONAVENTURA; Aragó, 187

Serralleria

SARRIAS, MANUEL; (S. G.) Bolívar, 22. Tel. 70005

Tapissers

LABORDA, EUGENI; Rbla. Catalunya, 45. Tel. 12395
LLOSA, PERFECTE; Balmes, 128. Tel. 73434

Tapissos i catifes

AYMAT, TOMÁS; Carrer d'en Villà, ST. CUGAT DEL
VALLES, Tel. 20

Teixits per a mobles i decoració

TRONC, ALBERT; Rbla. Catalunya, 32. Tel. 17476

Vidrieres artístiques

TERRÉS CAMALÓ, S. C. J. M.; Ausies March, 3.
Tel. 18155

ARTS
1
BELLS OFICIS

Í N D E X

Pàg.

1	Presentació	LA REDACCIÓ
3	Ventalls i vanos.	EUSEBI BUSQUETS
12	Data assenyalada	
13	La reforma interior.	SANTIAGO MARCO
15	Els estils de moblament anglesos	B. A. D'OC
16	Notes i comentaris { L'estatge social El curs que avui comença	
17	L'estil	EUSEBI BUSQUETS
19	Saló de tardor	B. A. D'OC
20	Notes i comentaris { Agraïment La castanyada Els nostres col·laboradors Benvingut Visites col·lectives El mestre Soler	
21	El vidre i la seva decoració	LLUÍS RIGALT
40	Indocumentats	B. A. D'OC
42	Problemes urbans . De l'arbrat i altres coses.	EUSEBI BUSQUETS
46	Plantes i flors. (Fragments)	JHON RUSKIN
47	Notes i comentaris { La festa de Tots Sants L'Exposició Tardoral de plantes i flors El moble de la Xina La Casa de l'Ardiaca	
49	Estudi-crítica d'orientació a l'Exposició de l'Art Decoratiu a Monza	JOSEP GUARDIOLA
62	De l'ofici espiritual de l'Art (Fragments)	JOSEP TORRAS I BAGES
63	Algunes reflexions sobre l'escultura	EUSEBI BUSQUETS
64	Notes i comentaris { Felicitats Junta General Un bell catàleg L'Arxiu Històric Municipal	
65	La Casa de l'Ardiaca	EUSEBI BUSQUETS
70	Exposicions	MANUEL MARINEL·LO
73	Els estils de moblament anglesos	B. A. D'OC
75	La tasca acomplerta	JOSEP PAGÈS I ROCA
78	Notes i comentaris { El Consell Directiu del F. de les A. D. Saló Català de Fotografia El concurs d'idees per a la reforma de la part antiga de Barcelona Programa de tasques	
81	La Fête des Vignerons	SANTIAGO MARCO
88	Exposicions	MANUEL MARINEL·LO
90	L'equilibri romput (Ideari)	B. A. D'OC

Pàg.

92	Notes i comentaris	{ Els XII Les perspectives ciutadanes L'arquitectura i la propietat intel·lectual Conferències Programa de tasques	
96	Notícia als senyors socis del F. de les A. D.		MANUEL MARINEL·LO
97	Exposicions		B. A. d'Oc
100	Dues visites col·lectives i una sola i col·lectiva decepció		
103	Notes i comentaris	{ Les perspectives ciutadanes Visites col·lectives El curset cíclic de l'art de l'esmail Una exposició de ferros forjats Una nova sala d'exposicions D'indumentària femenina	
106	Les randes. Punta al boixet		ADELAIDA FERRER DE RUIZ-NARVÁEZ
119	Exposicions		MANUEL MARINEL·LO
121	La nostra classe		R. S.
122	Els palaus flotants de Calígula		B. A. d'Oc
125	Forja		EUSEBI BUSQUETS
126	Notes i comentaris	{ Classicisme i modernisme Dos centenaris Charlie Chaplin L'actuació del F. de les A. D. Concurs de cartells El barri gòtic	
129	De l'estimació de l'art de Goya		JOAN SACS
138	Albert Dürer		JOAN SACS
142	Exposicions		MANUEL MARINEL·LO
143	Notes i comentaris	{ "Els Primitius", per Mn. Gudiol Le Corbusier Viatges d'esplai i d'estudi Una important visita col·lectiva Les múltiples actuacions del F. de les A. D.	
145	Le Corbusier		JOSEP F. RÀFOLS
149	1903-1928.		
152	Exposicions		MANUEL MARINEL·LO
154	Explicació preliminar		CARLES SOLDEVILA
158	Notes i comentaris	{ Antoni Gaudí Lamentabilíssim Un merescut homenatge	
159	Galvanoplàstia		EUSEBI BUSQUETS
163	Un nuviatge barceloní al segle xv.		A. DURAN I SANPERE
168	Josep M. ^a Sert		JOAN SACS
171	L'art primitiu, l'art infantil i l'art modern		FRANCESC PUJOLS
173	L'internacionalisme en art		B. A. d'Oc
174	Notes i comentaris	{ Estètica urbana Les noves modalitats arquitectòniques Un afer força interessant Guimerà	
177	Un nuviatge barceloní al segle xv.		A. DURAN I SANPERE
185	Les noves estructures.		B. A. d'Oc
187	El problema estètic.		FRANCESC PUJOLS
189	Notes i comentaris	{ La pintura refusada Els retaules del Gremi de Pellaires Pel nou estatge del F. de les A. D.	

Pàg.

193	Les antigues cases dels canonges i els antics canonges de Barcelona	A. DURAN I SANPERE
209	La pintura sota vidre	J. GUDIOL, PVRE.
217	Joan Raurell	JOAN SACS
220	L'Ignasi Iglesies ens digué...	LLUÍS BERTRAN I PIJOAN
222	La conferència d'En Dalí	J. FARRAN I MAYORAL
224	Notes i comentaris { Ignasi Iglesies Un interessant concurs Una exposició de projectes de joieria i orfebreria a París	
225	De la formació dels artistes	B. A. D'OC
229	El giravolt de maig	EUSEBI BUSQUETS
233	Exposicions	DÒRIC
235	Notes i comentaris { La Fundació Massana i el «Foment de les Arts Decoratives», La urbanització de la plaça de Catalunya, Les conferències del professor M. Jean Plattard. Aristides Mallol. Petites notes.	

IL·LUSTRACIONS

	<u>Pàgines</u>
Vanos de baralla de vori i amb país de cabridella	8 - 9
Detall de la vitralla de Sant Jordi de la catedral de York.	32 - 33
Jardins privats	40 - 41
Escultures de Claudi Mimó.	64 - 65
Casa de l'Ardiaca (pati)	68 - 69
Projecte de sala de bany, per E. Busquets	80 - 81
Punt de glassa. Punta belga a l'agulla	112 - 113
Punta en fil d'or, pedreria i perles. (Pedralbes).	116 - 117
Francesc Goya i Lucientes	133
Albert Dürer	141
Medalla, per F. Marés	149
Copa commemorativa en marbre, per P. Ricart	150
Una escena d' <i>El casament per força</i> , de Molière	156 - 157
Plats. (Reproduccions galvanoplàstiques).	160 - 161
Bust de Beethoven. (Reproducció galvanoplàstica).	162 - 163
Pintures de J. M. ^a Sert a la catedral de Vic	168 - 169
Francesc Desplà. Sepulcre	184 - 185
Lluís Desplà. Laude sepulcral	200 - 201
Tríptic-reliquiari (fermat) de la catedral de Tortosa.	211
» » (obert) » » » » »	212
» » » » » » »	213
En el XXVè Aniversari del F. de les A. D.	224 - 225
Figurins «El giravolt de maig»	230 a 232

Dibuixos d'Eusebi Busquets, Lluís Rigalt, Josep Guardiola, Ernest Biéler, Joan Raurell, Xavier Nogués i Josep Obiols.

DE LA FORMACIÓ DELS ARTISTES

De la mateixa manera que sol dir-se que de poeta o de filòsof tots en tenim quelcom, podríem afegir també, per ésser evident, que tots tenim quelcom d'artista. Però així com de veritable filòsof no ho serà sinó aquell qui posseeixi molt despert el sentit crític i l'esperit d'anàlisi, no mereixerà tampoc el nom de veritable artista sinó aquell qui posseeixi molt pur i desenrotllat el sentiment estètic.

Això vol dir, doncs, que l'artista no pot improvisar-se, ja que se n'és per naturalesa; però en canvi poden i han d'educar-se les seves innates aptituds procurant desenrotllar-les i afinar-les tant com ens sigui possible. Però quins mètodes ens cal emprar per assolir-ho?

Heus aquí una qüestió que ja de temps ve debatent-se i que segurament continuarà encara debatent-se llargament entre els partidaris d'un o altre sistema, encara que al nostre entendre, en matèria d'ensenyament, no és possible tancar-se en un dogmatisme massa estret, i caldria que els mestres posseïssin un esperit prou ample i flexible i, sobretot, una intel·ligència prou vigilant i desperta per a comprendre el temperament i les aptituds de cada alumne per a poder així seguir amb cada un d'ells, particularment, el més adequat sistema. Perquè és evident que tots els mètodes d'ensenyança presenten, quan són degudament aplicats, avantatges i encerts que es transformen fàcilment en inconvenients i fracassos així que són aplicats fora de lloc, car en matèria d'Art hem de confessar que és sempre l'esperit de l'alumne el que en definitiva acaba per triomfar i imposar-se definint la seva veritable personalitat, ja sia d'acord amb les ensenyances rebudes, ja a despit d'elles quan estan en pugna amb el seu temperament. Ja es comprendrà que en parlar així no podem referir-nos als esperits febles o rutinaris, sinó a aquells temperaments que ja porten en ells, des de bon principi, quelcom veritablement personal i propi.

Fixem-nos ara en les dues tendències que de temps vénen propugnant per assolir l'hegemonia de l'ensenyament artístic: l'acadèmica i la que podríem anomenar lliure o natural.

Qui pot negar que l'aparició de l'academicisme fou un gran bé? Nascut en uns moments de desorientació i decadència de l'Art, procurà salvar-lo de la vulgaritat en què paulatinament anava degradant-se i s'esforçà a enlairar-lo altre cop vers les regions de l'esperit, de les quals semblava bandejat per mor del seu migrat idealisme.

Veritat és que, tal vegada pel seu mateix excés de zel, aquests ideals no foren assolits, almenys en la mesura desitjada; però sempre quedarà a son favor l'haver sabut salvar, en moments de perill per a l'Art, l'arca santa dels anhels renovelladors, de les inquietuds creadores.

En canvi, té contra seu l'haver intentat reduir la Bellesa a fórmules i preceptes talment com si es tractés d'una equació algebraica: l'haver esdevingut tan dogmàtic que fossilitzà l'Art. Reclogué els artistes dins de les acadèmies i tallers i els apartà de la visió personal i directa de la Naturalesa, no deixant-los-hi veure sinó a través d'una munió de prejudicis que n'esfumaven o n'estrafeien els contorns. Fervent admirador de l'art antic, el presentà com a patró únic: no com un estimulants que impulsés els artistes a la superació, sinó com a model difícilment assolible, com a fita infranquejable, més enllà de la qual no era possible anar sota pena de caure en l'abisme i les tenebres. Condemnà tot intent d'apartar-se dels camins per ell tan curiosament traçats i féu que l'artista esdevingués esclau de la rutina i de la freda imitació, en lloc de fer-ne un inquiet recercador de la suprema bellesa.

Aquestes tendències tan exageradament exclusivistes havien de donar forçosament llurs fruits naturals, i aquests foren una insana desviació del veritable sentiment artístic, que si hagués persistit hauria portat l'Art a l'extrem d'esdevenir una cosa completament artificial: a ésser la buida carcassa d'un cos mort i desposseït d'ànima.

Calia, doncs, ja que no s'havien sabut o no s'havien pogut servir els vivificants idealismes, fugir del fatal estancament, apartant-se dels camins fressats, cercar nous viaranyes, i fitar l'esguard vers més amples i lluminosos horitzons: reaccionar fortament contra els vells mètodes i proclamar la llibertat de l'Art i dels artistes. Calia retornar a la naturalesa deixant que directament i lliurement l'artista en copsés les seves ensenyances, ja que la tutela acadèmica havia esdevingut per a alguns (els millors) jou insuportable i s'havia demostrat a bastament que els seus mètodes d'ensenyança havien esdevingut ja gastats i impuixants per al progrés de l'Art.

No cal remarcar la immensa transcendència que per a l'Art tingué la seva reintegració a la naturalesa; però cal fer notar que aquest saludable retorn, que aquest moviment d'alliberació que podia i havia de desenrotllar-se dins d'un ambient de concòrdia i

de serena evolució, ha pres sovint en molts sectors so de protesta, i, com tota manifestació protestatària, ha esdevingut propens a l'estridència i a l'exageració.

Però on l'esperit de protesta contra els vells mètodes s'ha presentat més irreflexivament agressiu i amb més alta estridència, ha estat en el camp de la pedagogia artística, el qual s'ha trobat assaonat a bastament per assajar-hi les més atrevides i esbojarrades teories, arribant-se finalment als inversemblants límits de la negació absoluta de tot ensenyament.

Hom preveia ja de temps aquest resultat com a conseqüència fatalment lògica dels camins empresos, car si en nom d'un equivocat respecte a la personalitat de l'alumne s'havia arribat a anul·lar per complet la personalitat del professor, era natural que s'arribés a desitjar la supressió absoluta d'aquest, ja que de fet la seva actuació esdevenia innecessària i fins i tot contraproduent.

I és que s'ha vingut teoritzant tant, s'ha pretès arribar tan endins de l'essència de l'Art que, a còpia de subtilitzar, s'ha anat a parar a l'extrem oposat, i, en lloc d'assolir una desitjable sublimació de l'esperit estètic, s'ha anat a caure en una morbosa i inexplicable regressió. Fixem-nos, sinó, en la cursa empresa: la ingenuïtat i el primitivisme, preconitzats com a saludable reactiu que havia de salvaguardar-nos de l'excés de tecnicisme i, sobretot, del malaltís preciosisme decadentista, fou aviat arreconat com a inútil, i com a poderós reconstituïent del nostre art contemporani, que si d'algun mal pateix és precisament d'aquest excés de zel demostrat per tants teoritzants i per la pruja d'*épater* o de singularitzar-se de molts artistes d'innegable talent que amb llur mal exemple arrossegueu tota la colla d'impotents o ignorants imitadors, s'aconsellà l'infantilisme, i darrerament, sens dubte com a últim graó d'aquesta inversemblant davallada, el més inconsiderat barbarisme.

És a dir que, segons aquestes novíssimes teories, tot allò que sols s'havia considerat com a modestes guspíres reveladores de la perennitat de l'humà sentiment artístic; tot ço que s'havia vingut considerant sempre, més que com a veritable producte artístic, mera curiositat arqueològica o etnogràfica, passa a ocupar de cop i volta la categoria de veritable obra d'art, i en ella, en els rudiments de l'art prehistòric o en l'actual dels esquimals o dels negricis, és on hem d'anar a cercar el *súmmum* de l'emotivitat i de l'expressió estètica. I no parlem de cubisme, futurisme, suprarealisme i altres moviments dits d'avantguarda, ja que més que tendències estètiques són veritables acrobatismes dirigits gairebé sempre a cridar l'atenció del públic o a la caça del poderós marxant dispensador de protecció, nom i riquesa.

És evident que l'Art, com tota manifestació de la humana activitat, és una resultant del continuat flux i reflux de les idees, d'aquest etern avanç i retrocés a què està fatalment subjecte l'intel·lecte humà; però cada un d'aquests cicles que gairebé amb rítmica perio-

dicatat vénen succeint-se a través del temps i de l'espai, i que constitueixen els capítols de la història humana, ha deixat un sediment més o menys important d'idees, de veritats conquerides, i d'aquestes veritats, sovint assolides amb un suprem i dolorós esforç i que són els veritables fonaments de la ciència humana, a ningú, llevat dels moderníssims teoritzadors de l'Art, se li havia ocorregut menysprear-les.

És que per a l'Art no representen res els progressos conquerits? ¿És que no ens diu res a l'esperit la distància que va de l'art magdalení a l'art hel·lènic, o dels primitius temps romànics al Renaixement? ¿Serà tal vegada que l'estudi conscient i seriós de les diverses disciplines que l'artista hauria de dominar a pleret, el privaran d'esdevenir ngenú, sincer i espontani en les seves obres? ¿de posseir aquestes preades qualitats que sols és possible obtenir a força d'estudi, que és l'única cosa que pot comunicar-nos la seguretat i la confiança en nosaltres mateixos?

No. És que donada la nostra actual manera d'ésser, donat el nostre actual viure, inquiet i esbojarrat, ho sacrificuem tot a l'èxit momentani: cerquem adalerats aquesta efímera satisfacció afalagadora de la nostra vanitat i menyspreem l'eficàcia del treball conscient i metòdic, que és l'única manera de produir obra ferma i perdurable i, en definitiva, l'únic camí que pot conduir-nos a l'assoliment de nom i de glòria veritables.

B. A. D'Oc

EXPOSICIONS

bé: ja som a la tardor i la ciutat reprèn el seu normal ritme. Les sales d'exposició han obert llurs portes i ha començat ja la tongada d'exhibició de les obres dels nostres artistes, raó per la qual ens caldrà també reprendre la tasca de fer-ne la mensual recensió.

Però abans de posar-nos de bell nou a aquesta feina (joiosa unes vegades enutjosa d'altres) ens caldria tal vegada fer examen de consciència i tractar d'esbrinar si efectivament val la pena de preocupar-nos-hi gaire, perquè jo ja fa temps que tinc els meus dubtes i temo que els meus entusiasmes artístics no siguin una cosa completament inútil i fins i tot contraproduent.

Vaig a explicar-vos com va ésser que van néixer en mi aquests dubtes.

Era l'any 1923 que, amb motiu de celebrar-se a la nostra ciutat l'exposició del Moble, van organitzar-se una sèrie de conferències interessantíssimes al voltant de temes relacionats amb l'exposició, les quals foren encarregades a significades personalitats d'aquí i de fora. N'hi van haver de totes menes: d'erudites, de crítiques, d'arqueològiques, d'històriques i fins de funeràries. Ja veureu com va anar la cosa.

Feia algunes setmanes que venien donant-se aquestes conferències, i el públic s'hi havia anat engrescant, aficionant-s'hi de tal manera que les esperava i hi assistia amb manifesta avidesa omplint cada vegada la gran sala de gom a gom, quan vet aquí que no sé si era ja la darrera (afortunadament) que vingué a donar-nos-la un senyor de Madrid, el qual venia precedit de certa fama de persona entesa. Aquell dia, en entrar a la sala de conferències, ja vaig notar-hi un canvi de mal averany que, si jo hagués estat més viu, hauria hagut de posar-me sobre avís: no vaig donar-hi major importància, i això fou la causa de la meva desgràcia. El públic habitual de les altres festes havia estat arreconat o substituït, i en el seu lloc s'hi veien, amb aquell seriós posat d'expressiva inexpressivitat, totes les venerables patums que d'anys tenen monopolitzat l'ensenyament artístic de bona part dels nostres aprenents d'artesà o d'artista. I va començar el conferenciant la seva dissertació. Oh, quina cosa més trista i descoratjadora! A mesura que anava desgranant el seu enfilall d'idees i d'imatges, cada vegada més pessimistes, el quadro s'anava enfosquint més i més: l'Art, per a aquell bon senyor, ja havia fet a tots; no tenia remei, era impossible aturar la seva davallada; la seva decrepitud era ben palesa i, a despit de tots els esforços, no calia esperar res més que la seva imminent mort.

Tothom va anar entristint-se: semblava talment com si la llum del sol s'anés apagant i transformant-se a poc a poc en la groguenca resplendor d'uns brandons funeraris; les cares dels oients de bona fe, d'encuriosides i atentes esdevingueren llargues, pàl·lides i macilents, tal com si ens trobéssim en visita de condol, i sols restaren impassibles, hieràticament seriosos, aquells bons senyors a què he al·ludit abans, perquè ells ja ho sabien que tot allò que anava dient llur il·lustre col·lega era veritat. Qui, millor que ells, podia saber-ho?

Aquell dia gairebé no vaig dinar: havia perdut la gana i l'humor i tot ho veia de color de fum d'estampa, que és la cosa més negra que conec. I la pena fou que aquest estat de decaïment d'ànim va durar-me molts dies, molts. Vaig anar al meu taller, i en holocaust a la meva redemp-

ció vaig fer un *auto de fe* amb totes les meves obres, jurant-me a mi mateix, d'una manera solemnnial, mà estesa damunt un volum de "*Modern Painters*", de Ruskin, de no tornar mai més a agafar pinzells o llapis i, si no hagués estat per la irreductible oposició de la família, m'hauria fet frare en senyal del sincer penediment que sentia per la falta comesa volent ésser artista.

Però el temps va anar passant, i el temps, com tots sabem, és el millor bàlsam de totes les ferides morals, i a poc a poc va anar curant el meu trasbals psíquic i de nou començava a engrescar-me amb aquestes coses de l'Art, quan vet aquí que el bon amic Maragall obre el seu Saló tardor (que ja és una cosa esdevinguda consuetudinària dins el nostre món artístic) i té lloc el gran cataclisme. Amb tanta il·lusió com l'esperava! Em refereixo al Saló, no al cataclisme.

Va arribar el dia de la inauguració i, tot engrescat, cap a can Parés falta gent. Començo a resseguir aquelles sales rublertes de dibuixos i pintures de totes menes i tendències: pintures més o menys riques de matèria; més o menys influenciades dels grans mestres de la pintura actual europea, encara que en general poc assimilada, amb moltes ànsies de modernitat o de singularització; pintura expressiva, dramàtica, harmònica, desacordada, tocada en certs indrets de *fauvisme*; poc o molt personal, segons els casos; rarament estructurada; poc vital gairebé sempre; afuada endins o enfora; amb fuga o amb contenció; deixatada, lírica, decorativa, literària, transcendental, etc. etc. Podeu anar aplicant tots aquests adjectius, ara tant en voga, allà on us plagui, mentre jo tracto d'acostar-me a una cosa (no m'atreveixo a dir-ne pintura) que té acaparada l'atenció de la majoria dels visitants de l'exposició, els quals discuteixen ells amb ells, els uns xirois i els altres indignats, la gran pensada. Per fi, arribat davant de l'obra, m'he de declarar vençut i humilment reconèixer la meua incapacitat per a penetrar i comprendre el transcendentalisme de la cosa, acontentant-me escoltant l'opinió dels altres, i, no traient-ne l'entrellat, vaig determinar esperar que algú ben autoritzat m'ho expliqués per peces menudes. I ¿qui millor que el seu propi autor podia explicar-ho? Vaig resignar-me, doncs, a esperar la conferència que, segons van dir-me, dintre pocs dies havia de donar l'esmentat senyor a la mateixa sala Parés, prometent-me no mancar-hi; però, fillets meus! arribat el dia, no va costar-me pas poc ni gaire poder penetrar a la sala! Quina gernació!, quines empentes!, quin entusiasme! Vaig comprendre que eren molts els que es trobaven en el meu cas i que desitjaven informar-se.

L'expectació era extraordinària quan, després d'unes paraules de presentació del senyor Maragall, va començar la lectura de la conferència, tota ella rublerta d'elevats pensaments, d'un estil literari acuradíssim, d'un profund transcendentalisme: veritablement, una peça mestra de surrealisme, un veritable model antològic. Vaig quedar encantat de la fina ironia que vessava per tots cantons, dels triats mots i dels adjectius tan cultes aplicats a l'Art, als artistes i al senyor Fargnolli; però vaig quedar aclaparat, car tornava a sentir una argumentació i unes idees semblants a les del conferenciant de l'Exposició del Moble (encara que exposades d'una manera molt més elegant), amb l'agreujant que ara ja no es pronosticava el què havia de passar, sinó el què era imminent o estava passant.

Després de la controvèrsia que s'entaulà, un cop acabada la conferència, entre el conferenciant i els assistents a l'acte, alguns dels quals es sentiren al·ludits i fins s'indignaren, (cosa ben lamentable, per cert), vaig sortir al carrer en un estat d'ànim semblant o pitjor encara que l'experimentat després d'aquella altra cèlebre conferència de l'any 1923 a què m'he referit abans. I no n'hi havia per menys: ¿voleu una cosa més horrorosa que assistir, vulgues que no, a l'acte de l'assassinat de quelcom putrefacte? No tenia ànim per a res: em sentia esborronat i els calfreds es succeïen sense interrupció, i, sense noció del temps que s'escolava, vaig estar deambulant, sol amb els meus pensaments, fins a altes hores de la nit. No podia revenir del meu astorament. ¡ Ves qui m'ho havia de dir, que allò que s'havia anunciat com destinat a desaparèixer l'any 23, no solament era ja liquidat, sinó que havia esdevingut putrefacte i tot! I jo, com sempre, tan distret i sense adonar-me'n!

Oh, Senyor! Com podem imaginar-nos mai que aquells bons homes que tantes vegades contemplem al passeig de Gràcia, apariant-lo amb la regadora de quitrà i la sorra, acomplien una obra artística transcendental, de qualitats essencials, de profunda finor, imponderable i abstracta!

Senyor! Senyor! Ara sí que plego per no tornar-hi mai més.

DÒRIC

NOTES I COMENTARIS

La Fundació Massana i el Foment de les Arts Decoratives. — Seria bo, en el moment de donar publicitat a una nova que sens dubte obre uns nous horitzons, gràvids de possibilitats, a aquesta benemèrita Entitat, fer una recensió històrica de la Fundació Massana i dels fins culturals que li són encomanats. L'espai, però, ens manca, i, sentint-ho molt, hem d'ajornar-ho per altra ocasió, concretant-nos ara solament a notificar que ha estat acordada la immediata obertura de l'*Escola professional de Bells Oficis* de la Fundació Massana sota el guiatge del «Foment de les Arts Decoratives».

Ens creiem rellevats de fer remarcar que ha estat un veritable encert aquesta designació, ja que els cursos i conferències especialitzades que sobre tècniques artístiques ha vingut donant durant els tres darrers cursos el «Foment de les Arts Decoratives», són una segura fermança de la seva aptesa.

La urbanització de la plaça de Catalunya. — Ens plau transcriure a continuació la proposició presentada a l'aprovació de l'Ajuntament pel senyor Llansó, que fa referència al definitiu arranjament de la plaça de Catalunya, i els extrems de la qual ens plauria veure aplicats arreu de la ciutat per tal que no continués per més temps la inexplicable anarquia que en matèria d'edificacions ha vingut imperant a Barcelona.

Diu així:

«Fa temps que va assenyalar-se, pels tècnics i per l'opinió pública, com a defecte primordial de la nostra plaça de Catalunya, l'anarquia de les edificacions que formen la dita plaça; però fins ara aquesta crítica havia estat purament especulativa i teòrica, sense transcedir a resultats tangibles. Creu aquesta Delegació d'Obres Públiques, encarregada per la Comissió Municipal Permanent de la urbanització d'aquella plaça, que en aquest assumpte ha de passar-se ja al terreny de la pràctica, i per aquesta raó recull i té l'honor de presentar a V. E. un projecte d'«Ordenació de Façanes de la plaça de Catalunya», projecte en el qual ha cristal·litzat aquella opinió, compartida sempre pel que subscrius que el principal remei que falta a la plaça és la concòrdia

de les seves façanes. El projecte és obra de quatre arquitectes que conjuntament el signen, i ve a resoldre el problema col·locant-se en el just terme, entre l'ideal i el possible, deixant sense modificació sensible els grans edificis existents i coordinant les línies de les façanes futures amb les dels dits edificis en l'actualitat reconstruïts. En una paraula, s'adopta un criteri definitiu, del qual no podran ja separar-se els futurs projectes, i així s'aconseguirà d'una manera modesta i econòmica la unificació de la plaça. Interessa ara que aquest projecte adquireixi força obligatòria i que es porti a la pràctica de pressa, i per això el tinent d'alcalde que subscriu té l'honor de sotmetre a l'aprovació de V. E. la següent proposició:

Primer: Que s'aprovi l'adjunt projecte d'«Ordenació d'altures i cimals de façanes de la Plaça de Catalunya» que signen els arquitectes senyors don Raimon Duran, don Ramon Raventós, don Adolf Florensa i don Nicolau M. Rubió.

Segon: Que tot projecte de nova construcció o de reconstrucció, augment o altra qualsevol que es presenti a l'aprovació municipal, no l'obtingui si no s'adapta perfectament a les línies generals fixades pel dit projecte.

Tercer: Que tots els projectes a què es refereix el paràgraf anterior passin per al tràmit del seu informe per la Comissió d'Ornat, o de l'organisme que la substitueixi; la qual l'emetrà quant al valor artístic del projecte de façana que se li sotmeti, vetllant perquè de cap manera ni sota cap pretext no s'alterin les línies generals de l'ordenació d'altures i coronaments de façanes.

Quart: Que per activar la realització d'aquesta concòrdia de façanes, s'estimuli els propietaris que sense construir edificis de nova planta subjectin els existents als preceptes d'aquesta ordenació mitjançant l'exempció dels arbitris d'edificació per un període de dos anys a comptar des de la publicació del present acord.»

L'esperit d'aquesta proposició havia estat ja públicament exposat per l'arquitecte Sr. Alexandre Soler i March en un bell article aparegut a «La Veu de Catalunya» del dia 20 d'octubre proppassat, parlant d'*El modern estil internacional d'Arquitectura*.

Les conferències del professor M. Jean Plattard. — Podem dir, sense que hi hagi exageració, que les conferències que aquest il·lustre catedràtic de la Universitat de Poitiers i membre de l'*Association Guillaume Budé* ha donat a la nostra ciutat, han estat verament notables. En la primera, donada el dia 7 del passat novembre, parlà de l'humanisme a França i de la manera com hi fou introduït a l'època del Renaixement, donant clara idea de l'evolució seguida en el gust per a l'estudi dels clàssics, grecs i llatins, i de les dificultats passades abans no pogué implantar-se l'estudi del grec, que durant molt temps fou una llengua completament ignorada a França.

El dia 8 donà a l'Institut Francès la seva segona conferència, la qual ja ens interessa més particularment, car hi tractà d'una manera molt documentada un tema tan suggestiu com és l'amor en el teatre de l'Edat mitjana i del Renaixement a França. Digué que el teatre medieval era ignorat en els segles i XVII i XVIII, i que sols ens és conegut d'una cinquantena d'anys ençà, encara que, amb tot i ésser enorme la producció teatral d'aquells temps, sols en restaran alguns fragments, o, més concretament, algunes escenes d'amor. Féu notar la ignorància que del teatre es tenia en temps de Bossuet, qui en nom de l'Església condemnava el teatre com a cosa perillosa, sobretot en les escenes d'amor, ignorant que del segle XII al XVI havia estat precisament l'Església la seva animadora, de tal manera que sovint eren persones de l'estament religiós les qui prenién part en les representacions, àdhuc interpretant personatges femenins, com esdevingué en una representació de la Passió donada a Mons l'any 1501, en la qual fou un capellà qui féu el paper de la Magdalena coquetejant davant del seu mirall.

Constatà també, el professor Plattard, que si bé el fonament del teatre medieval fou la representació de drames litúrgics, els quals es representaven ja dins l'església, ja a l'aire lliure, a la plaça o *parvis* del davant, també algunes vegades es representaven *farses* que éren obres plenes de grollera sensualitat.

Molt ens plauria poder donar d'aquesta conferència, notable en extrem, una més extensa recensió, però l'espai ens manca.

El dia següent donà l'il·lustre professor altra conferència estudiant *La Cort de Francesc I*, en la qual palesà una vegada més els

grans coneixements que de l'època del Renaixement posseeix. En ella, i ajudant-se de projeccions, donà una justa i clara idea del què era la cort errant d'aquell rei fastuós donat als plaers de la caça, que fou la seva ocupació favorita, cosa que donà lloc que fossin bastits palaus com els de Chambord, Saint Germain en Laye i Fontainebleau.

El dia 10 donava la seva darrera conferència a l'Ateneu Barcelonès tractant de *l'Humanisme modern*, interessantíssima també per tal com posà de manifest l'evolució seguida en els nostres temps pel concepte del valor dels estudis humanistes, fent en aquest sentit un fervent elogi de la nostra terra i de la benemèrita Fundació Bernat Metge.

Aristides Mallol. — El triomf d'aquest escultor català al Saló de Tardor de París ha estat tan remarcable com complet, mereixent la seva obra els adjectius més elogiosos per part de la crítica i dels intel·ligents, els quals no han deixat de dir que la seva *Venus* és una obra mestra autèntica, una veritable meravella plàstica sols comparable a la Venus de Milo, l'eterna bellesa de la qual, jove i serena, perdura a través dels segles, i que, com aquesta, la seva bellesa perdurarà també, car és una prova, segons inserí *Comœdia* en el seu número del 6 de novembre, que l'esperit grec viu encara i perdura al llarg de les ribes mediterrànies.

Felicitem l'artista i felicitem-nos també que encara, una vegada més, un dels nostres hagi triomfat tan plenament a l'estranger.

Petites notes. — El dia 15 de novembre, el professor Mr. Bertrand donà a l'Institut Francès una conferència sota el tema «La sculpture française contemporaine». El dia 22, una altra sobre «L'art dels jardins» — Cal remarcar la conferència de N'Alfons Maseras al Casino del Comerç de Terrassa, glossant «Les noves tendències en art i en literatura».

— Ha estat alguns dies entre nosaltres En Josep Pijoan, l'il·lustre arquitecte poeta, autor de la *Historia del Arte*, de can Salvà.

— Hem rebut el n.º 2 de *Les Arts Catalanes*, edicions Joan Merli. Galeries Laietanes.

— El dijous, dia 24 del finit novembre, fou inaugurada amb tota solemnitat la II Exposició d'Art Litúrgic.

— El «Foment de les Arts Decoratives» celebrà Junta General el propassat dijous, dia 29.

**CUINES, TERMOS
CAÑAMERAS**

**VARIETAT DE MODELS
DE GRAN RENDIMENT**

Servei complet d'aigua calenta sempre disponible sense cap despesa

**SERVEIS PER A PARTICULARS,
HOTELS I COMUNITATS**

**EL SISTEMA
CAÑAMERAS
ES LA MILLOR GARANTIA**

VISITEU AQUESTA FÀBRICA
Diputació, 415-423 i Sicília, 226-232 - Telèf. 50723
Dipòsit: Hospital, 87 - Telèfon 17091
B A R C E L O N A

CUINES
(FIXES, PORTÀTILS, CENTRALS I ESPECIALS)
TERMOSIFONS I CALEFACCIONS
DE TOTS SISTEMES
ESTUFES I ESCALFAPANXES
(MODELS DECORATS)
SALAMANDRES ROYAL, ETC., ETC.

X O C O L A T E S

CASA FUNDADA L'ANY 1800

X O C O L A T E S

de tipus familiar, pures, selectes, amb ametlla, amb llet, gust francès, etc., etc.

des d'1'60 a 4 pessetes els 400 grams

Despatx Central: Manresa, 4 i 6 (entre Via Laietana i Argenteria)

B A R C E L O N A